

Fundusz Azylu, Migracji i Integracji

Raport Kwartalny/Końcowy

okres objęty raportem:

od 1 lipca 2018 roku do 31 marca 2022 roku

część merytoryczna

Należy wysłać do:

**Centrum Obsługi Projektów Europejskich
Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji**
Raport składany w formie elektronicznej

Numer projektu lub numer umowy finansowej: Nr 11/8-2017/OG-FAMI

**Tytuł projektu: Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji
obywateli państw trzecich**

Nazwa beneficjenta: Wojewoda Małopolski

1. Stopień realizacji celów projektu (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Cel główny:

Głównym celem działań podejmowanych w ramach projektu było poszerzenie zakresu usług integracyjnych dla obywateli państw trzecich na terenie województwa małopolskiego, ze szczególnym uwzględnieniem obszarów województwa, w których koncentrują się liczne skupiska cudzoziemców.

Cel główny projektu został osiągnięty. Działania realizowane w projekcie *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich* częściowo były uzupełnieniem działań już realizowanych w Małopolsce na rzecz integracji cudzoziemców. Częściowo były to nowe działania. Istotne znaczenie dla poszerzenia zakresu usług integracyjnych miało wyjście z realizacją części działań również poza Kraków. Duże miasta oferują cudzoziemcom szeroki wachlarz usług integracyjnych i informacyjnych, w mniejszych miejscowościach nie ma tylu inicjatyw i instytucji zaangażowanych w proces integracji i adaptacji cudzoziemców, a potrzeba informacji jest ogromna. W związku z tym, że subregion sądecki jest miejscem dużej koncentracji cudzoziemców, korzystając z tego, że MUW w Krakowie ma swoją delegaturę w Nowym Sączu, co w znacznym stopniu ułatwiło realizację działań, w ramach projektu, utworzony został tam Punkt Informacyjno-Doradczy dla Obywateli Państw Trzecich, prowadzone były kursy języka polskiego i kursy adaptacyjne, zorganizowano spotkanie pracowników instytucji publicznych oraz spotkanie z pracodawcami, którzy zatrudniają wielu cudzoziemców. Osiągnięcie celu głównego możliwe było również dzięki skoncentrowaniu wielu różnych działań w jednej komórce. Pozwoliło to na lepszą koordynację wszystkich realizowanych działań, umożliwiło reagowanie i szukanie rozwiązań w przypadku zidentyfikowania problemów, spraw do rozwiązania w ramach poszczególnych działań, dzięki czemu realizowane działania były spójne a zastosowane rozwiązania wynikały ze zdiagnozowanych potrzeb. Należy jednak wskazać, że pomimo, iż zakres usług integracyjnych dla obywateli państw trzecich jest stale rozszerzany, wciąż wzrasta świadomość barier oraz potrzeb w tym zakresie i wciąż jest potrzeba uzupełniania i rozszerzania działań integracyjnych.

Cele szczegółowe:

1. **Wypracowanie koncepcji umożliwiającej stworzenie wspólnej strategii integracyjnej na terenie województwa, poprzez utworzenie platformy współpracy w zakresie wymiany informacji, diagnozowania barier i mocnych stron procesu integracji cudzoziemców.**

Dla osiągnięcia wskazanego wyżej celu przygotowano 8 spotkań zespołów eksperckich w ramach platformy współpracy. Celem tych spotkań było przede wszystkim ukierunkowanie procesu integracji i wypracowanie koncepcji umożliwiającej stworzenie strategii integracyjnej dla województwa małopolskiego, wymiana doświadczeń i informacji między podmiotami i instytucjami wspierającymi cudzoziemców nt. barier oraz obraz potrzeb w zakresie integracji i adaptacji obywateli państw trzecich, weryfikacja działań realizowanych w ramach projektu. Spotkania były również przestrzenią do wymiany doświadczeń i informacji o podejmowanych w Małopolsce działaniach integracyjnych.

Spotkania platformy współpracy pozwoliły na określenie potrzeb, ale również dostępnych zasobów i możliwości działania w kluczowych dla integracji obszarach: rynek pracy, edukacja i szkolnictwo wyższe, handel ludźmi, dostęp do służby zdrowia (ostatecznie spotkanie nie odbyło się zostało jednak przygotowane w zakresie merytorycznym i poprzedzone było spotkaniami roboczymi w zakresie strategicznych w tym obszarze zagadnień). Wiele ze zdiagnozowanych w trakcie spotkań problemów i potrzeb w różnych obszarach potwierdziło się później podczas masowego napływu obywateli Ukrainy do Polski w związku z działaniami wojennymi na terytorium Ukrainy. Wnioski ze spotkań i doświadczenia z innych realizowanych w projekcie działań pozwoliły na wypracowanie koncepcji strategii integracyjnej dla województwa małopolskiego. Z doświadczeń wynikających z realizacji projektu, w szczególności z działalności Punktów Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich oraz prowadzonej w ramach platformy współpracy bieżącej analizy potrzeb i weryfikacji skuteczności działań podejmowanych w ramach realizowanego projektu w zakresie integracji i adaptacji na terenie województwa małopolskiego jednoznacznie wynika, że wszystkie realizowane w ramach projektu działania wprost odpowiadały na zdiagnozowane wcześniej braki i potrzeby zgłaszane zarówno przez samych cudzoziemców jak i instytucje działające w obszarze integracji i adaptacji cudzoziemców, a sama koncepcja, wg. której realizowany był projekt i przyjęte rozwiązania organizacyjne stanowią dobrą praktykę dla tworzenia centrów integracyjnych skupiających zarówno zadania informacyjne jak i usługowe. Należy wskazać, że projekt miał ograniczone ramy czasowe i mimo, że dokładano starań aby podejmowane działania miały skutki długofalowe, z uwagi na dynamiczną sytuację migracyjną wszystkie realizowane działania powinny być kontynuowane, a potrzeby i zasoby w obszarze integracji powinny podlegać dalszej weryfikacji i aktualizacji np. w ramach spotkań zespołów opiniotwórczo-doradczych.

2. Przygotowanie personelu instytucji publicznych obsługujących obywateli państw trzecich do szybszej identyfikacji problemów integracyjnych cudzoziemców oraz udzielania im odpowiednich porad i kierowania do odpowiednich jednostek.

W okresie realizacji projektu przeprowadzono 9 szkoleń dla personelu instytucji publicznych m.in. dla pracowników powiatowych urzędów pracy, pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej – ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie oraz pracowników instytucji pieczy zastępczej.

Tematy szkoleń pozwoliły poszerzyć wiedzę m.in. w zakresie legalizacji pobytu i pracy obywateli państw trzecich w Polsce, prowadzenia przez cudzoziemców działalności gospodarczej. Szczególnie cenne dla przygotowania pracowników instytucji publicznych były jednak szkolenia przygotowujące do pracy z cudzoziemcami, które łączyły zarówno zagadnienia teoretyczne, jak i praktyczne, tj.

- Trzydniowe szkolenie dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej (wybranych ośrodków pomocy społecznej i powiatowych centrów pomocy rodzinie) w zakresie pracy z klientem cudzoziemskim – obywatelem państwa trzeciego. Podczas szkolenia omówione zostały następujące zagadnienia:

- Rozwinięcie podstawowych kompetencji międzykulturowych, w tym dlaczego ludzie migrują, przyczyny i charakter współczesnych migracji, struktura narodowościowa, statystyki, charakter migracji w Małopolsce, status prawny migrantów: formy legalizacji pobytu dostępne dla obywateli państw trzecich oraz dostęp do świadczeń, różnorodność kulturowa: wyzwania i drogi do integracji, skuteczna komunikacja, współpraca i wsparcie.
- Diagnoza i uświadamianie wiedzy na temat barier migrantów w różnych obszarach życia codziennego oraz zagrożeń wynikających np. ze zjawiska handlu ludźmi. Identyfikacja roli pracownika socjalnego w procesie adaptacji i integracji obywateli państw trzecich. W tym bloku szkoleniowych podjęte zostały następujące zagadnienia: Co to jest integracja. Uwarunkowania i szanse na skuteczną integrację cudzoziemców w Polsce. Najczęstsze problemy integracyjne cudzoziemców w nowym państwie. Wyzwania i przeszkody utrudniające integrację cudzoziemca. Identyfikacja roli pracownika socjalnego w procesie adaptacji i integracji obywateli państw

trzecich. Zagrożenia dotyczące cudzoziemców w nowym państwie – handel ludźmi. Zjawisko handlu ludźmi – identyfikacja ofiar, system wsparcia dla ofiar handlu ludźmi w Polsce. Integracja na poziomie lokalnym: diagnoza zasobów i możliwości, dobre praktyki z innych krajów UE.

- Budowanie współpracy pomiędzy instytucjami publicznymi i organizacjami pozarządowymi działającymi w obszarze integracji i adaptacji obywateli państw trzecich:

Analiza obszarów możliwej współpracy w ramach projektu *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich*. Rola instytucji publicznych i organizacji pozarządowych w procesie integracji obywateli państw trzecich. Małopolskie organizacje pozarządowe działające na rzecz integracji obywateli państw trzecich. Małopolskie środowiska cudzoziemskie.

- Jednodniowe szkolenie dla pracowników wybranych ośrodków pomocy społecznej z tematyki przeciwdziałania handlu ludźmi. W programie szkolenia znalazły się następujące zagadnienia: Handel ludźmi w Polsce – kierunki, tendencje, definicja handlu ludźmi, omówione zostały metody sprawców w stosunku do ofiar oraz czynniki sprzyjające handlowi ludźmi – globalne i personalne. Szczególny nacisk położony został na kwestie związane z preidentyfikacją i identyfikacją ofiar handlu ludźmi oraz systemem wspierania ofiar handlu ludźmi – podmiotami i ich rolą. Zagadnienia omawiane na szkoleniu podparte zostały wieloma przykładami i praktycznymi wskazówkami. Zajęcia prowadzone były w sposób angażujący grupę do aktywnego udziału. W szkoleniu wzięli udział pracownicy wybranych ośrodków pomocy społecznej województwa małopolskiego. Zajęcia odbyły się w formie online 24 czerwca 2021 roku.
- Jednodniowe szkolenie dla pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych w zakresie pracy z dzieckiem cudzoziemskim. Podczas szkolenia z elementami dyskusji poruszono prawne aspekty dotyczące dzieci cudzoziemskich bez opieki, kwestie podmiotów zaangażowanych w pomoc dziecku cudzoziemskiemu. Podczas części warsztatowej dyskutowano również nt. potrzeb dzieci cudzoziemskich bez opieki i kolejności ich zaspokajania oraz trudnościach w pracy z dzieckiem cudzoziemskim bez opieki. Szkolenie odbyło się 9 grudnia 2021 roku. Przeprowadzone zostało w formie online.

Na luty 2022 roku planowane było również zorganizowanie spotkania pracowników instytucji dotyczące dzieci cudzoziemskich w pieczy zastępczej. To spotkanie nie doszło do skutku. W marcu 2022 roku pracownicy projektu brali natomiast gościnnie udział w spotkaniu dotyczącym zagrożeń i możliwych rozwiązań dotyczących sytuacji dzieci bez opieki lub podróżujących z opiekunami faktycznymi migrujących w związku z wojną w Ukrainie.

W ramach projektu *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich* zorganizowane zostały ponadto następujące szkolenia:

- Szkolenie dla pracowników powiatowych urzędów pracy i przedstawicieli innych instytucji w zakresie legalnego pobytu i zatrudnienia cudzoziemców – obywateli państw trzecich. Szkolenie teoretyczne połączone było z praktycznymi ćwiczeniami i studium przypadków. Przeprowadzone zostało 14 grudnia 2018 roku.
- Szkolenie z zakresu pobytu obywateli państw trzecich. Szkolenie odbyło się 9 grudnia 2019 roku. Wzięli w nim udział pracownicy powiatowych urzędów pracy. Szkolenie obejmowało aspekt teoretyczny oraz warsztat praktyczny.
- Szkolenie z zakresu podstaw prawnych prowadzenia działalności gospodarczej przez cudzoziemców – obywateli państw trzecich. W szkoleniu wzięli udział pracownicy Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Szkolenie odbyło się 25 listopada 2019 roku. Szkolenie poświęcone było m.in. prawnym aspektom prowadzenia działalności gospodarczej przez obywateli państw trzecich w Polsce. Uczestnicy poznali przepisy prawne regulujące podstawowe kwestie związane z zakładaniem i prowadzeniem działalności gospodarczej w Polsce w różnych formach przewidzianych przez ustawodawcę. Pogłębili również wiedzę na temat specyfiki możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w Polsce przez obywateli państw trzecich, poznali istotne pod tym kątem wyjątki. Szkolenie miało na celu przygotowanie pracowników do udzielania odpowiednich porad cudzoziemcom – obywatelom państw trzecich prowadzącym bądź planującym założyć działalność gospodarczą w Polsce.
- Szkolenie dla publicznych służb zatrudnienia – odbyło się 29 lipca 2021 roku. Szkolenie miało służyć poszerzeniu wiedzy pracowników publicznych służb zatrudnienia z zakresu legalizacji pracy obywateli państw trzecich na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. W czasie trwania szkolenia okazało się, że osoba

prowadząca nie posiadała odpowiedniej wiedzy merytorycznej, prowadziła szkolenie w oparciu o slajdy zawierające błędne informacje i nieaktualne przepisy prawa. Uczestnicy szkolenia niejednokrotnie zwracali uwagę na błędy. Podczas szkolenia Trenerka nie potrafiła udzielić odpowiedzi na zadawane pytania. Trenerka poinformowała, że nie jest w stanie poprowadzić dalej szkolenia. Następnie poinformowano o przerwaniu szkolenia.

3. Zwiększenie wykorzystania struktur pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji w celu integracji cudzoziemców.

Głównym działaniem mającym na celu zwiększenie wykorzystania struktur pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji w celu integracji cudzoziemców były spotkania przedstawicieli instytucji. Podczas realizacji projektu odbyły się dwa spotkania z udziałem ośrodków pomocy społecznej, powiatowych centrów pomocy rodzinie i przedstawicieli wybranych urzędów gmin, jedno dla pracowników publicznych służb zatrudnienia z udziałem przedstawicieli agencji zatrudnienia, Straży Granicznej, pracowników Wydziału Spraw Cudzoziemców Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie i jedno w bardzo szerokim gronie z udziałem pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, organizacji pozarządowych, przedstawicieli PIP, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, Straży Granicznej oraz pracowników Wydziału Polityki Społecznej i Wydziału Spraw Cudzoziemców Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie. Dążenia do zrealizowania celu szczegółowego nr 3 nie ograniczały się jedynie do spotkań pracowników instytucji publicznych w ramach działania 3. Pracownicy instytucji włączani byli również w inne działania projektowe – w zależności od tematyki brali udział w spotkaniach platformy współpracy (pierwsze spotkanie platformy współpracy 5 października 2018 roku z udziałem przedstawicieli Urzędu Miasta Krakowa i Urzędu Miasta Nowego Sącza, w spotkaniu platformy 22 stycznia 2019 roku brali udział m.in. przedstawiciele powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Państwowej Inspekcji Pracy, na spotkanie platformy z 28 czerwca 2019 roku poza reprezentantami szkół, Kuratorium Oświaty, organizacji pozarządowych i Komendy Wojewódzkiej Policji w Krakowie zaproszeni zostali także przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa, Urzędu Miasta Nowego Sącza, Starostwa Powiatowego w Krakowie i Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego, w spotkaniu platformy współpracy 30 czerwca 2020 roku brali udział m.in. przedstawiciele Państwowej Inspekcji Pracy, ośrodków pomocy społecznej, podczas drugiego spotkania platformy współpracy w obszarze edukacji 23 czerwca 2021 roku udział wzięli przedstawiciele Urzędu Miasta Krakowa (Wydział Edukacji oraz Wydział Polityki Społecznej i Zdrowia), Kuratorium Oświaty w Krakowie i wybranych szkół.

Przedstawiciele instytucji, w tym pracownicy jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz publicznych służb zatrudnienia brali również udział w szkoleniach podnoszących wiedzę w zakresie spraw dotyczących cudzoziemców a także przygotowujących do pracy z cudzoziemcami. Zaproponowane i przeprowadzone w toku realizacji działania miały służyć nie tylko zwiększeniu wykorzystania struktur pomocy społecznej, publicznych służb zatrudnienia i innych instytucji w celu integracji cudzoziemców, ale przede wszystkim przygotowaniu tych instytucji do udziału w procesie integracji cudzoziemców.

Podczas każdego ze spotkań instytucji podejmowano m.in. temat współpracy w ramach projektu *Małopolska przyjazna cudzoziemcom – wsparcie w integracji i adaptacji obywateli państw trzecich*. Organizowano prelekcje nt. różnic kulturowych, a także dedykowane pracownikom instytucji szkolenia z zakresu pracy z klientem cudzoziemskim. Ponadto udział pracowników instytucji w dyskusjach i spotkaniach interdyscyplinarnych dawał możliwość spojrzenia na proces integracji z różnych perspektyw, przeanalizowania własnych potrzeb, zasobów i możliwości w tym zakresie i otwarcia się na cudzoziemców, co ma szczególne znaczenie w obecnej sytuacji, kiedy to właśnie szczególnie instytucje pomocy społecznej i publicznych służb zatrudnienia stoją przed wyzwaniem pracy z klientem cudzoziemskim. Należy również podkreślić, że, pomijając szczególne rozwiązania prawne wprowadzone w związku z sytuacją w Ukrainie i masowym napływem obywateli Ukrainy do Polski, zwiększenie wykorzystania struktur pomocy społecznej nie będzie możliwe bez rozszerzenia zakresu ich działania.

Rozwiązania prawne obowiązujące w okresie, w którym realizowany był projekt nie dawały możliwości objęcia dostępnymi formami wsparcia wszystkich będących w potrzebie cudzoziemców. Dyskusja w tym zakresie miała miejsce podczas spotkania pracowników instytucji, które odbyło się 21 sierpnia 2019 roku. Efektem spotkania i późniejszych prac zespołu było wystąpienie do MRiPS z propozycją zmian w ustawie o pomocy społecznej.

4. Zapewnianie informacji, doradztwa i pomocy w kwestiach legalizacji pobytu, legalnego zatrudnienia, pomocy socjalnej i informacji dot. służby zdrowia, możliwości aktywizacji zawodowej i podejmowania działalności gospodarczej w różnych formach

organizacyjnych, łączenia rodzin, znalezienia mieszkania, w znalezienia szkoły/przedszkola/innej opieki nad dzieckiem, rekrutacji na studia, innych spraw administracyjnych i prawnych, z zakresu działania instytucji publicznych, oraz obowiązujących w Polsce wartości.

Dla osiągnięcia celu uruchomiono Punkt Informacyjno-Doradczy dla obywateli państw trzecich. Punkt uruchomiony został w dwóch lokalizacjach – w Krakowie i w Nowym Sączu. Równoległe z pracą Punktu działała infolinia informacyjno-doradcza oraz dedykowany adres e-mail. W Punkcie zatrudnione zostały osoby ze znajomością języka ukraińskiego rosyjskiego i angielskiego. Dzięki doświadczeniom migracyjnym części pracowników Punktu w lepszy sposób można było reagować i odpowiadać na potrzeby cudzoziemców zgłaszających się do punktu. Pracownicy udzielali wsparcia w siedzibie Punktów, a w razie potrzeby również poza, w ramach usług mobilnych. W ramach projektu zapewnione było również wsparcie prawnika, który dyżurował w Punkcie w Krakowie i w Nowym Sączu. Dodatkowo w celu zwiększenia świadomości administracyjno-prawnej obywateli państw trzecich, pracownicy realizujący projekt opracowali mini poradniki. Poradniki dostępne były dla cudzoziemców w czterech wersjach językowych. Dystrybuowane były w formie broszur, umieszczone były także w formie pdf na stronie internetowej projektu. Z mini poradników cudzoziemcy mogli dowiedzieć się m.in. o zasadach związanych z legalizacją pobytu, zezwoleniach na pracę, zasadach obowiązujących przy zakładaniu działalności gospodarczej, rejestracji w powiatowym urzędzie pracy, mogli także zapoznać się z informacjami dotyczącymi obowiązku meldunkowego, systemu edukacji, pomocy społecznej oraz dostępu do ubezpieczeń zdrowotnych. W mini poradnikach zamieszczono również informacje o działających w Krakowie organizacjach pozarządowych zajmujących się sprawami cudzoziemców oraz przydatne cudzoziemcom adresy instytucji. Dotarciu z informacją do jak najszerszego grona obywateli państw trzecich służyły również spotkania z cudzoziemcami np. ze studentami cudzoziemcami podczas organizowanych przez krakowskie uczelnie wyższe wydarzeń, dyżury w Wydziale Spraw Cudzoziemców MUW w Krakowie oraz udział w spotkaniach dla cudzoziemców organizowanych przez jedną z krakowskich fundacji.

Mimo wielu ograniczeń i konieczności wprowadzenia zmian organizacyjnych działania służące realizacji celu nr 4 podejmowane były również w dobie pandemii. Obserwując, jak ogromna jest potrzeba zdobycia informacji i wsparcia w tej trudnej dla wszystkich, a szczególnie dla cudzoziemców, rzeczywistości, podjęta została decyzja o kontynuowaniu pracy Punktów w czasie zawieszenia obsługi w urzędach (Punkty pracowały w formie zdalnej z wykorzystaniem infolinii i skrzynki e-mail) oraz wznowieniu obsługi bezpośredniej kiedy tylko pojawiła się taka możliwość. Obsługa prowadzona była z zachowaniem wszelkich zasad bezpieczeństwa i w ustalonym reżimie sanitarnym. Dzięki pracownikom Punktów cudzoziemcy nie pozostali bez informacji, co istotne mieli możliwość otrzymania informacji w języku kraju pochodzenia. Ponadto mając na uwadze potrzeby klientów Punktów Informacyjno-Doradczych, w tym ograniczenia w dostępie do Punktu w najbardziej dla nich dogodnych godzinach, wydłużano godziny pracy Punktu Informacyjno-Doradczego w Krakowie. Umożliwiło to osobom aktywnym zawodowo oraz wykonującym obowiązki służbowe w godzinach pracy Urzędu skorzystanie ze wsparcia pracownika Punktu poprzez bezpośredni kontakt z nim w godzinach popołudniowych.

Punkty prowadzone w ramach projektu zawsze cieszyły się bardzo dużym zainteresowaniem i zaufaniem klientów – wielu klientów powracało po dalszą pomoc oraz rekomendowało korzystanie z Punktów innym osobom. Udział w szkoleniach, organizowanych w ramach projektu spotkaniach, samodoskonalenie pracowników realizujących projekt oraz współpraca z pracownikami innych komórek pozwalały poszerzać wiedzę za zakresu najczęściej pojawiających się w Punktach zagadnień i dzięki temu zapewnić rzetelną i wiarygodną informację. Zrealizowanie celu na bardzo wysokim poziomie możliwe było dzięki ogromnemu zaangażowaniu, wiedzy i doświadczeniu pracowników Punktów. Przy doborze osób mających realizować zadania w projekcie kierowano się ich wiedzą, kompetencjami i umiejętnościami. Kierując się specyfiką zadania, Dyrektor Generalny uzyskał zgodę Szefa Służby Cywilnej na wskazanie stanowisk w Oddziale do Spraw Integracji Cudzoziemców Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego jako stanowisk, o które, poza obywatelami polskimi, mogą ubiegać się osoby nieposiadające obywatelstwa polskiego. W celu zapewnienia realizacji zadania na jak najwyższym poziomie wszyscy pracownicy zatrudnieni zostali w korpusie służby cywilnej i podlegają ocenie zarówno pod względem wiedzy i umiejętności jak i postawy etycznej, kultury osobistej, kultury pracy i współpracy.

- 5. Zwiększenie świadomości cudzoziemców w zakresie przysługujących im praw i obowiązków, możliwości aktywizacji zawodowej, zwyczajów kulturowych oraz integracja cudzoziemców ze społeczeństwem polskim.**

Dla zrealizowania ww. celu uruchomiono kursy adaptacyjne w formie eventów, warsztatów i szkoleń. Odbyły się 4 eventy, 20 warsztatów i 9 szkoleń, w tym 2 przeprowadzone przez pracowników Punktu Informacyjno-Doradczego dla obywateli państw trzecich w związku z brakiem chętnych do zorganizowania i przeprowadzenia kursów wykonawców zewnętrznych. W części dotyczącej zwiększenia świadomości cudzoziemców w zakresie przysługujących im praw i obowiązków, osiągnięciu celu służyć miały realizowane w ramach kursów adaptacyjnych szkolenia. Szczególnie znaczenie dla osiągnięcia tego celu miała także działalność utworzonych w ramach projektu Punktów Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich. Jeżeli chodzi o aspekt integracyjny należy stwierdzić, że cel nie mógł zostać w pełni osiągnięty ze względu na sytuację epidemiczną i związane z tym stanem obostrzenia. Część warsztatów adaptacyjnych musiała odbyć się w trybie online. O ile pozytywnie można ocenić warsztaty prowadzone w trybie stacjonarnym to te, które odbywały się w formie online nie mogły w pełni przyczynić się do zrealizowania założeń omawianego celu szczegółowego, na co zwracaliśmy uwagę już w 2020 roku. Brak możliwości integracji z innymi uczestnikami podczas prowadzonych warsztatów online rekompensowany był włączeniem do programu kursów elementów nauki języka polskiego w zakresie związanym z tematyką kursów i tak np. podczas kursu dotyczącego Świąt Wielkanocnych uczestniczyli poznawali jednocześnie słownictwo związane z tradycjami wielkanocnymi. Podczas czynności związanych z przygotowaniem pisanek, palm wielkanocnych i poznawania tradycji wielkanocnych kursanci mieli okazję nauczyć się nazw wykorzystywanych rzeczy, czynności jakie podejmowali oraz słownictwa dotyczącego polskich zwyczajów i tradycji wielkanocnych.

Z całą pewnością na ocenę stopienia realizacji omawianego celu szczegółowego w aspekcie integracyjnym na niższym niż zakładano poziomie wpływ miała sytuacja epidemiczna. Mając jednak na uwadze, iż mimo trudności w realizacji kursów adaptacyjnych, szczególnie w okresie od marca 2020 roku do kwietnia 2021 roku, udało się je zrealizować stopień realizacji celu szczegółowego nr 5 należy uznać za zadowalający.

6. Zwiększenie umiejętności posługiwania się językiem polskim przez cudzoziemców, w szczególności zamieszkujących w województwie małopolskim.

Cel został osiągnięty poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie w ramach projektu kursów języka polskiego jako obcego dla obywateli państw trzecich. Możliwość udziału w bezpłatnych kursach (bezpłatne były również podręczniki do nauki języka polskiego) wpłynęła na bardzo duże zainteresowanie kursami wśród cudzoziemców. W celu zapewnienia komfortu kursantom i zwiększenia efektywności nauki zajęcia odbywały się w małych - maksymalnie dziesięcioosobowych grupach słowiańsko i niesłowiańskojęzycznych. Przewidywano również dostosowanie terminów zajęć do możliwości czasowych cudzoziemców. W dobie pandemii kursy odbywały się w formule online. Dzięki tej możliwości kursy były kontynuowane przez cały okres realizacji umów z Wykonawcą. Kursy realizowane były na różnych poziomach zaawansowania, w tym na poziomie podstawowym. Jeden kurs trwał trzy miesiące z możliwością kontynuowania nauki na kolejnym poziomie zaawansowania. Możliwość ponoszenia kompetencji językowych zapewniono cudzoziemcom mieszkającym w Krakowie, Nowym Sączu i Tarnowie. Zorganizowane zostały grupy dla dorosłych i dzieci. Początkowo uruchomiono 40 grup językowych. Bardzo duże zapotrzebowanie na kursy zgłaszane zarówno przez Wykonawcę jak i samych cudzoziemców podczas kontaktu w Punktach Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich (bezpośredniego jak i mailowego i telefonicznego) wpłynęło na decyzję o uruchomieniu kolejnych 15 kursów. Ostatecznie, w ramach projektu zorganizowano i przeprowadzono 55 kursów, wydano 550 certyfikatów ukończenia kursu. Umiejętność posługiwania się językiem polskim zdecydowanie wpływa na wzmocnienie procesu integracji i funkcjonowanie w społeczeństwie przyjmującym. Ma ogromne znaczenie zarówno w sferze aktywności zawodowej jak i społecznej. Doświadczenia zdobyte podczas realizacji projektu pokazują, że obok informacji i wsparcia w zakresie kwestii administracyjnych i prawnych kursy języka polskiego były jednym z kluczowych dla cudzoziemców działań.

7. Zapewnienie wsparcia dla szkół oraz podniesienie kompetencji ich pracowników w zakresie pracy z uczniem cudzoziemskim i rodzicami dzieci cudzoziemskich.

Cel został osiągnięty mimo konieczności rezygnacji z dwóch szkoleń jednodniowych i modyfikacji działania w trakcie realizacji projektu. Edukacja jest jednym z istotniejszych obszarów w procesie integracji cudzoziemców. Z tego powodu realizacja omawianego celu nie ograniczała się jedynie do zorganizowania i przeprowadzenia jednodniowych szkoleń dla nauczycieli. Kwestie dotyczące edukacji dzieci – obywateli państw trzecich i przygotowania szkół na przyjęcie dzieci cudzoziemskich były również przedmiotem dwóch spotkań organizowanych w ramach Platformy Współpracy (28 czerwca 2019 roku i 23 czerwca 2021 roku). Ponadto, mając na uwadze osiągnięcie celu na jak najwyższym poziomie dokonywano modyfikacji działania dostosowując je do diagnozowanych potrzeb i możliwości, tak aby wsparcie nie miało jedynie charakteru jednorazowych szkoleń, ale by przyniosło skutki

w perspektywie długofalowej i mogło stanowić dobrą praktykę do wykorzystania w przyszłości - służyć temu miała Akademia asystentów międzykulturowych i przede wszystkim Szkoła pilotażowa. W początkowej fazie realizacji projektu zakładano, że wsparcie dla szkół realizowane będzie poprzez przeprowadzenie 5 jednodniowych szkoleń i warsztatów dla nauczycieli i pedagogów szkolnych w zakresie możliwych do wykorzystania narzędzi pracy z dziećmi cudzoziemskimi. Z czasem rozszerzano zakres wsparcia - na koniec 2019 roku zaplanowano pięciodniowe szkolenie dla asystentów międzykulturowych (z przyczyn niezależnych od MUW w Krakowie nie doszło ono do skutku w ramach projektu, niemniej jednak już wtedy podkreślenie i wzmocnienie roli i kompetencji asystentów kulturowych było ważnym tematem, jak ważnym można było się przekonać po 24 lutego 2022 roku kiedy do małopolskich i nie tylko małopolskich szkół trafiły ukraińskie dzieci), natomiast w 2020 roku wprowadzono do projektu Szkołę pilotażową – długofalowe działanie realizowane pod nazwą *Inna szkoła* w dwóch krakowskich podstawówkach.

W ramach projektu przeprowadzono 3 jednodniowe szkolenia dla nauczycieli:

- Pierwsze szkolenie skierowane było do nauczycieli szkół podstawowych. Pierwszy blok dotyczył prawnych aspektów przyjmowania dzieci cudzoziemskich do szkoły, tworzenia oddziałów przygotowawczych, prowadzenia dodatkowych kursów języka polskiego i zajęć wyrównawczych. W drugiej części szkolenia omówiono kulturowe aspekty pracy z uczniem cudzoziemskim. Przedstawiony został wpływ doświadczeń migracyjnych i historii ucznia cudzoziemskiego na jego bieżącą sytuację, kwestie związane z problemami adaptacyjnymi, szokiem kulturowym, stereotypami, diagnozą potrzeb indywidualnych, oceną znajomości języka polskiego. Uczestnicy szkolenia pogłęбили również wiedzę związaną z przygotowaniem środowiska przyjmującego oraz skuteczną komunikacją z rodzicami uczniów cudzoziemskich. W szkoleniu uczestniczyły 23 osoby – nauczyciele szkół podstawowych z województwa małopolskiego oraz przedstawiciel Kuratorium Oświaty w Krakowie.
- Drugie szkolenie skierowane było do nauczycieli pracujących w przedszkolach. Omówiono prawne aspekty pobytu dzieci z doświadczeniem migracyjnym w polskim przedszkolu, kwestie dotyczące wsparcia w adaptacji – zadania nauczyciela i specjalistów przedszkolnych w świetle rozporządzenia o pomocy psychologiczno-pedagogicznej, tematy związane z dwujęzycznością dzieci (pogłębianie wiedzy nauczycieli na temat specyfiki rozwoju dzieci dwujęzycznych, wsparcie dziecka dwujęzycznego w rozwoju – rola nauczyciela i rodziców, współpraca z rodzicami dziecka dwujęzycznego). Podjęto również kwestie uwrażliwiania na specyfikę pracy w środowisku wielokulturowym i potencjału wynikającego z różnorodności. W programie szkolenia znalazła się także metodyka pracy z dzieckiem cudzoziemskim w przedszkolu. W szkoleniu wzięło udział 19 nauczycieli przedszkoli.
- Trzecie szkolenie dotyczyło pracy z młodzieżą z doświadczeniem migracyjnym. Szkolenie podzielone było na dwa bloki tematyczne: prawne aspekty przyjmowania do szkół uczniów cudzoziemskich i kulturowe aspekty pracy z uczniem cudzoziemskim. Pojawił się również temat integracji – przygotowania środowiska przyjmującego oraz technik wsparcia procesu integracji. W szkoleniu wzięło udział 24 nauczycieli szkół ponadpodstawowych i wychowawców w internatach.

W wyniku spotkań platformy współpracy i szerszej dyskusji dotyczącej działań integracyjnych, w tym w obszarze edukacji, uwidoczniła się potrzeba zapewnienia wsparcia dla nauczycieli pracujących z dziećmi z doświadczeniem migracji w dłuższej perspektywie – jako bardziej skutecznego niż krótkoterminowe szkolenia. W związku z tym, do projektu włączono dodatkowe działanie – Szkołę pilotażową. Działanie prowadzone było od grudnia 2020 roku do czerwca 2021 roku przez ekspertów z Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie. W ramach działania dwie wyłonione w konkursie szkoły podstawowe zostały objęte szeregiem długofalowych działań mających na celu wsparcie nauczycieli uczących uczniów cudzoziemskich. Kurs obejmował część teoretyczną oraz praktyczną. Spośród nauczycieli zgłoszonych przez szkoły, w każdej wytypowano pięć osób do tzw. Grup Dyskusyjnych. W trakcie projektu odbywały się także prowadzone przez uczestników Grup Dyskusyjnych zajęcia integracyjne w klasach, w których uczyły się dzieci cudzoziemskie. W celu rozpropagowania idei szkoły pilotażowej oraz poinformowania innych szkół o rezultatach „projektu” nauczyciele z Grup Dyskusyjnych przygotowali i przeprowadzili prezentacje dla Rad Pedagogicznych w 10 innych szkołach podstawowych. Projekt zakończyły warsztaty dla nauczycieli oraz forum dyskusyjne. W warsztatach i wybranych spotkaniach Grup Dyskusyjnych brali udział Dyrektorzy szkół. Przez cały okres prowadzony był również monitoring procesu – eksperci brali udział w spotkaniach Grup Dyskusyjnych oraz obserwowali lekcje prowadzone przez Nauczycieli. Odbywały się także konsultacje grupowe i indywidualne. Zapropionowane wsparcie zbudowane było na trzech filarach: przygotowaniu zawodowym (dydaktycznym i pedagogicznym) nauczycieli przez specjalistów, monitorowaniu procesu doskonalenia zawodowego ze strony

dyrektora szkoły oraz budowaniu współpracy między nauczycielami procesie samokształcenia. Przeszkolono 46 nauczycieli z dwóch szkół, 10 z nich oprócz kursu brało również udział w pracach Grup Dyskusyjnych. Celem działania było zbudowanie modelu skutecznego wsparcia dla nauczycieli uczących uczniów z doświadczeniem migracji, zwiększenie zaangażowania nauczycieli oraz dyrektorów szkół w proces integracji uczniów z doświadczeniem migracji, a także w proces samokształcenia, polepszenie jakości edukacji oferowanej uczniom cudzoziemskim oraz wsparcie małopolskiej polityki społecznej w obszarze edukacji.

Poza krótko i długoterminowymi szkoleniami w temacie edukacji dzieci cudzoziemskich odbyły się również dwa spotkania platformy współpracy:

- Spotkanie Platformy współpracy w 2019 roku z udziałem przedstawiciela Kuratorium Oświaty w Krakowie, dyrektora Wydziału Edukacji UMK, przedstawiciela Wydziału Edukacji i Wychowania UMNS, przedstawiciela Konsulatu Generalnego Ukrainy w Krakowie, przedstawicieli UP w Krakowie, Dyrektora Specjalistycznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla Dzieci z Niepowodzeniami Edukacyjnymi, dyrektorów wybranych małopolskich szkół, Doradcy metodycznego ds. wielokulturowości w Krakowie, przedstawicieli Policji, organizacji pozarządowych i przedstawicieli mniejszości narodowych i etnicznych. Podczas spotkania dyskutowano nad koniecznością określenia potrzeb w zakresie edukacji uczniów cudzoziemskich, dostępnymi formami wsparcia, podejmowanymi działaniami, udziałem organizacji pozarządowych we wsparciu systemu edukacyjnego oraz zapewnienia wsparcia nauczycielom i uczniom w procesie integracji.
- Spotkanie Platformy współpracy w 2021 roku z udziałem pracowników Centrum Badań nad Edukacją i Integracją Migrantów, przedstawiciela Kuratorium Oświaty w Krakowie, dyrektorów i nauczycieli małopolskich szkół, w tym dwóch krakowskich szkół podstawowych, które brały udział w Szkole pilotażowej, Dyrektora Wydziału Edukacji Urzędu Miasta Krakowa, Dyrektora Wydziału Edukacji i Wychowania Urzędu Miasta Nowego Sącza oraz Zastępcy Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej i Zdrowia Urzędu Miasta Krakowa. Podczas spotkania zaprezentowano m.in. rezultaty szkoły pilotażowej, omówiono również kwestie potrzeb szkół w zakresie edukacji dzieci cudzoziemskich oraz działania podejmowane przez instytucje, których przedstawiciele brali udział w spotkaniu w obszarze edukacji dzieci z doświadczeniem migracji.

Ponadto, podczas realizacji projektu pracownicy Punktów Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich udzielali wsparcia w kontaktach rodzic dziecka cudzoziemskiego – nauczyciel/dyrektor szkoły podczas wizyt mobilnych, zarówno przed wybuchem wojny w Ukrainie jak i później. Kwestie dotyczące obowiązków edukacji itp. były również przedmiotem porad udzielanych w Punkcie.

Na rolę działań podejmowanych w ramach projektu wskazywało m.in. Kuratorium Oświaty.

4. Zakres, w jakim projekt osiągnął zamierzone rezultaty do czasu złożenia raportu końcowego – szczegółowy opis wraz z podaniem danych liczbowych w kontekście założeń przedstawionych w opisie projektu będącym częścią wniosku (dotyczy wyłącznie raportu końcowego):

Zamierzone rezultaty jak założono w opisie projektu będącym częścią wniosku	Osiągnięte rezultaty
1) opracowanie materiałów, w tym w zakresie diagnozy potrzeb integracyjnych i założeń dla działań integracyjnych na różne obszary związane z	1) Do prac nad strategią integracyjną województwa małopolskiego posłużyć mogą przygotowane i opracowane materiały z realizacji projektu, głównie w zakresie spotkań platformy współpracy (programy spotkań, materiały przesłane przez uczestników spotkań dotyczące diagnozy potrzeb i problemów), ale przede wszystkim wnioski zawarte w protokołach ze

problematyką integracji obywateli państw trzecich oraz analiz umożliwiających utworzenie i rozwijanie spójnej, dostosowanej do bieżących potrzeb, strategii integracyjnej na terenie województwa małopolskiego, 2) wyższe kompetencje zawodowe osób, które z racji wykonywanych obowiązków służbowych uczestniczą w procesie integracji cudzoziemców, 3) kompleksowa i profesjonalna obsługa obywateli państw trzecich oraz opracowanie i rozpowszechnienie metody pracy z klientem cudzoziemskim (zgodnie ze zdiagnozowanymi potrzebami), 4) dostępność do specjalistycznej pomocy w radzeniu sobie z trudnościami na tle prawnym, kulturowym i adaptacyjnym, 5) wyższy poziom adaptacji i integracji, włączenie obywateli państw trzecich zamieszkujących w województwie małopolskim do aktywnego życia lokalnych społeczności, 6) wyższy poziom umiejętności posługiwania się językiem polskim przez cudzoziemców, w szczególności z województwa małopolskiego, 7) wyższa jakość pracy kadry pedagogicznej z dzieckiem cudzoziemskim i jego rodzicami oraz wsparcie dla dzieci i rodziców cudzoziemskich.	spotkań platformy współpracy oraz spotkań przedstawicieli instytucji publicznych. 2) <i>Rezultat Wyższe kompetencje zawodowe osób, które z racji wykonywanych obowiązków służbowych uczestniczą w procesie integracji cudzoziemców</i> został osiągnięty poprzez organizację szkoleń dla pracowników instytucji publicznych obsługujących obywateli państw trzecich oraz wsparcie ich samokształcenia. W celu osiągnięcia tego rezultatu zorganizowano 9 szkoleń, w tym 3 trzydniowe szkolenia i 6 jednodniowych szkoleń. Szkolenia skierowane były przede wszystkim do pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej oraz publicznych służb zatrudnienia, jedno ze szkoleń skierowane było do pracowników placówek opiekuńczo-wychowawczych. W szkoleniach wzięło udział łącznie 300 osób. Szkolenia miały wymiar zarówno teoretyczny jak i praktyczny. Tematyka szkoleń przygotowywana była na podstawie potrzeb zgłaszanych przez instytucje. Była również wynikiem analiz zagadnień i potrzeb poruszanych na spotkaniach platformy współpracy i spotkaniach pracowników instytucji, a także spraw, które pojawiały się w Punktach Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich. Spośród wszystkich szkoleń szczególne znaczenie miały trzy trzydniowe szkolenia dotyczące pracy z klientem cudzoziemskim – dwa odbyły się w trybie stacjonarnym (1-3 lipca 2019 roku i 28-20 października 2019 roku), jedno w formie online (25-26 i 29 listopada 2021 roku). Podczas szkoleń stacjonarnych uczestnicy zostali poproszeni o uzupełnienie anonimowych ankiet dotyczących m.in. oceny programu szkolenia, przydatności zdobytych informacji pod względem podnoszenia umiejętności i wiedzy oraz oceny prawdopodobieństwa wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w codziennej pracy. Za pierwszym razem dokonywano oceny w skali 1-5, gdzie 1pkt oznaczał ocenę na poziomie bardzo nisko, 2 nisko, 3 przeciętnie, 4 – wysoko, 5 – bardzo wysoko. 88,6% uczestników oceniło program szkolenia wysoko (28,6%) lub bardzo wysoko (60%). Przydatność zdobytych informacji pod względem podnoszenia umiejętności i wiedzy na poziomie bardzo wysokim oceniło 42,8%, na poziomie wysokim 37%, 20% uczestników przyznało ocenę na poziomie 3 pkt. Najbardziej zróżnicowane oceny dotyczyły prawdopodobieństwa wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w codziennej pracy: 5 pkt – 22,8%, 4 pkt – 34,3%, 3 pkt – 34,3%, 2 pkt 8,6%. Po drugim szkoleniu w ankietach dla tych samych pytań przewidziana została ankieta ze skalą ocen 1-10 pkt. 82,6% uczestników oceniło program szkolenia na poziomie 9-10 pkt (10 pkt – 65,2%, 9 pkt 17,4%). Przydatność zdobytych informacji pod względem podnoszenia umiejętności i wiedzy na poziomie 10 pkt oceniło 52,17% uczestników, na poziomie 9 pkt – 21,7%, a na poziomie 8 pkt 13,04% uczestników. Najbardziej zróżnicowane oceny dotyczyły prawdopodobieństwa wykorzystania zdobytej wiedzy i umiejętności w codziennej pracy: 10 pkt – 26%, 9 pkt – 8,6%, 8 pkt –
---	---

	13,04%, 7 pkt – 4,3%, 6 pkt – 8,6%, 5 pkt – 21,75%, 4 pkt – 8,6%, 2 pkt – 4,3% i 1 pkt – 4,3%. 3) Podczas realizacji projektu zorganizowano 4 spotkania pracowników instytucji. Podczas dwóch pierwszych poruszono kwestie związane z potrzebami pracowników instytucji, głównie pcpr, ops z województwa małopolskiego, a także powiatowych urzędów pracy oraz urzędów gmin i miast subregionu sądeckiego, zidentyfikowanymi w procesie integracji cudzoziemców i pracy z klientem cudzoziemcem. Zaprezentowano działania realizowane w ramach projektu oraz możliwości współpracy i wsparcia instytucji w zakresie działań integracyjnych. Podczas obydwu spotkań przeprowadzono prelekcje nt. różnic kulturowych mogących wpływać na jakość pracy z klientem cudzoziemcem. Kolejne spotkanie miało charakter interdyscyplinarnej dyskusji dotyczącej praktycznych aspektów współpracy instytucji publicznych w zakresie pomocy osobom - obywatelom państw trzecich, znajdujących się w szczególnie trudnej sytuacji życiowej. Podczas ostatniego ze spotkań przedstawiciele powiatowych urzędów pracy województwa małopolskiego, Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie, Wydziału Spraw Cudzoziemców i Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, Karpackiego Oddziału Straży Granicznej w Nowym Sączu, Oddziału Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie, Okręgowego Inspektoratu Pracy w Krakowie oraz przedstawiciele pracodawcy, dyskutowali na temat legalizacja pobytu i pracy obywateli państw trzecich, ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych rozwiązań prawnych dla cudzoziemców wprowadzonych w związku ze stanem epidemii. Spotkania w szerszym gronie pozwoliły spojrzeć na potrzeby w zakresie integracji z różnych perspektyw. Tematyka pracy z klientem cudzoziemcem poruszana była w szerszym wymiarze podczas trzech szkoleń trzydniowych organizowanych w ramach projektu. Praktyczne aspekty pracy z cudzoziemcami – ofiarami handlu ludźmi poruszane były natomiast w ramach szkolenia dla pracowników jednostek organizacyjnych pomocy społecznej z tematyki dotyczącej handlu ludźmi pomocy społecznej. Łącznie we wszystkich spotkaniach instytucji wzięło udział 100 osób, podczas szkoleń trzydniowych 103 osoby, z handlu ludźmi 31 osób. 4) Rezultat <i>Dostępność do specjalistycznej pomocy w radzeniu sobie z trudnościami na tle prawnym, kulturowym i adaptacyjnym</i> zrealizowany został dzięki uruchomieniu i funkcjonowaniu Punktów Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich oraz opracowaniu i rozdystrybuowaniu mini poradników. Działania te wsparte były kursami adaptacyjnymi. Rezultat mógł zostać osiągnięty dzięki szerokiej wiedzy i doświadczeniu pracowników realizujących projekt, w tym przede wszystkim Pracowników Punktów. Nie bez znaczenia były kompetencje językowe oraz doświadczenia migracyjne pracowników zatrudnionych w Punktach pozwalające w lepszym stopniu rozumieć i odpowiedzieć na problemy adaptacyjne i kulturowe. Z porad Punktów w całym okresie realizacji projektu skorzystało blisko 9000 osób ze 100 państw i krajów
--	--

	świata. Ponad 40% z tych osób wróciło do Punktu po dalszą pomoc. Od początku realizacji projektu największą grupę beneficjentów stanowili obywatele Ukrainy (75-80%). W ramach infolinii obsłużono ponad 3500 połączeń, odebrano ponad 1000 wiadomości e-mail. Rozdystrybuowano niemal wszystkie mini poradniki choć udokumentować udało się rozpowszechnienie jedynie ok. 7000 broszur. Bardzo wysoko oceniana była jakość obsługi w Punktach Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich - na niemal wszystkich wypełnionych ankietach w skali 1-10 przyznano 9 lub 10 pkt. Zakres najczęściej udzielanych w punkcie porad: - legalizacja i przedłużenie pobytu - legalizacja pracy i zmiana pracodawcy - zmiany w prawie dotyczące cudzoziemców - pobyt stały ze względu na Kartę Polaka i związane z tym świadczenie - łączenie rodzin - świadczenia wychowawcze - prowadzenie działalności gospodarczej przez obywateli państw trzecich - zameldowanie - legalizacja zagranicznego prawa jazdy - zawarcie związku małżeńskiego w RP - zasady wjazdu i kwarantanny. 5) <i>Rezultat wyższy poziom adaptacji i integracji, włączenie obywateli państw trzecich zamieszkujących w województwie małopolskim do aktywnego życia lokalnych społeczności</i> miał zostać osiągnięty poprzez organizację kursów adaptacyjnych. Uzupełnieniem dla działań podejmowanych w ramach kursów adaptacyjnych było działanie Punktów Informacyjno-Doradczych dla obywateli państw trzecich, szczególnie w zakresie zwiększenia świadomości administracyjno-prawnej i spraw życia codziennego. W całym okresie realizacji projektu zorganizowano i przeprowadzono 33 kursy adaptacyjne, w których uczestniczyły 1103 osoby, w tym obywatele państwa przyjmującego. Po kursach uzyskano 638 ankiet, 528 osób oceniło kursy adaptacyjne powyżej 7 pkt. Na liczbę ankiet wpływ miała niewątpliwie forma kursów adaptacyjnych organizowanych w latach 2020-2021 (online). W zakresie, w jakim udało się przeprowadzić kursy, biorąc pod uwagę okoliczności związane z obostrzeniami epidemicznymi można stwierdzić, że spełniły swoją rolę. Szczególnie wartościowe były dla cudzoziemców warsztaty kulturowe połączone z nauką języka polskiego (rozwijanie słownictwa w zakresie tematyki kursu). Istotne znaczenia dla zwiększenia świadomości cudzoziemców w zakresie przysługujących im praw i obowiązków, a także spraw życia codziennego miały realizowane w ramach kursów adaptacyjnych szkolenia. Ostatnie kursy – szkolenia zostały przygotowane i przeprowadzone przez pracowników Punktu Informacyjno-Doradczego dla obywateli państw trzecich. Takie rozwiązanie było konieczne z uwagi na brak ofert w ogłoszonych postępowaniach na zorganizowanie i przeprowadzenie kursów adaptacyjnych. Bardzo wąskie grono podmiotów zainteresowanych realizacją kursów adaptacyjnych dla cudzoziemców w ramach projektu
--	--

	<i>Małopolska przyjazna cudzoziemcom</i>, konieczność realizacji kursów w formie online niewątpliwie utrudniały osiągnięcie zakładanego rezultatu. 6) Kolejnym rezultatem projektu miał być <i>wyższy poziom umiejętności posługiwania się językiem polskim przez cudzoziemców, w szczególności z województwa małopolskiego</i>. Rezultat ten został osiągnięty poprzez zorganizowanie i przeprowadzenie kursów języka polskiego jako obcego dla cudzoziemców. Początkowo zakładano przeprowadzenie 40 trymestralnych kursów (Kraków, Nowy Sącz i Tarnów). W związku z bardzo dużym zainteresowaniem zorganizowanych zostało 15 dodatkowych kursów. W sumie w ramach projektu nr 11/8-2017/OG-FAMI odbyło się 55 trymestralnych kursów języka polskiego dla obywateli państw trzecich. Wydano 550 certyfikatów ukończenia szkolenia. Kursy realizowane były na różnych poziomach zaawansowania, w tym na poziomie podstawowym w dziesięcioosobowych grupach słowiańsko i niesłowiańskojęzycznych. Prowadzone były kursy dla dorosłych i dzieci. Założeniem było dostosowanie kursów do możliwości czasowych cudzoziemców stąd część z nich odbywała się w weekendy. W dobie pandemii wszystkie kursy odbywały się w formule online. Dzięki tej możliwości nie było konieczności zmniejszania wskaźników dotyczących kursów językowych. Wprost przeciwnie w czasie pandemii uruchomiono dodatkowe kursy. 331 osób, które ukończyły kursy języka polskiego oceniło ich wpływ na poziom integracji na poziomie powyżej 7 punktów w skali 0-10. 7) Do osiągnięcia rezultatu <i>wyższa jakość pracy kadry pedagogicznej z dzieckiem cudzoziemskim i jego rodzicami oraz wsparcie dla dzieci i rodziców cudzoziemskich</i> przyczynić miała się organizacja i przeprowadzenie szkoleń i warsztatów dla nauczycieli i pedagogów szkolnych w zakresie możliwych do wykorzystania narzędzi pracy z dziećmi cudzoziemskimi i ich rodzicami oraz zorganizowanie Szkoły pilotażowej. Podczas realizacji projektu przeprowadzono trzy jednodniowe szkolenia dla nauczycieli (opisane szerzej w pkt 1 raportu dotyczącym stopnia realizacji celów projektu). Szkolenia ukończyło 66 nauczycieli ze szkół województwa małopolskiego. Działaniami szkoły pilotażowej objęto dwie krakowskie szkoły podstawowe (46 nauczycieli). Ponadto przedstawiciele szkół biorących udział w pilotażu przeprowadzili prezentacje „projektu” przed radami pedagogicznymi 10 innych szkół podstawowych. Dla osiągnięcia rezultatu szczególnie istotna była możliwość zapewnienia nauczycielom pracującym z dziećmi cudzoziemskimi długofalowego wsparcia, które bardziej niż jednodniowe szkolenia przyczynić może się do polepszenia jakości edukacji oferowanej uczniom cudzoziemskim oraz wsparcia w obszarze edukacji. Podczas każdego z trzech szkoleń jednodniowych przeprowadzono ankiety – z 54 osób, które złożyły ankiety, na pytanie: Proszę ocenić w skali 1-10, jak ocenia Pani/Pan przydatność zdobytych informacji pod względem podnoszenia własnych kompetencji i umiejętności
--	---

	udzielono następującej odpowiedzi: • 32 osoby – 10 pkt • 13 osób – 9 pkt • 7 osób – 8 pkt • 1 osoba – 6 pkt • 1 osoba – 5 pkt Na pytanie: Proszę ocenić w skali 1-10, w jakim stopniu zyskane informacje pogłębiły Pani/Pana wiedzę teoretyczną z omawianego na szkoleniu obszaru padły następujące odpowiedzi: • 29 osób – 10 pkt • 10 osób – 9 pkt • 9 osób – 8 pkt • 4 osoby – 7 pkt • 1 osoba – 6 pkt • 1 osoba – 5 pkt W pytaniu: Proszę odpowiedzieć w skali 1-10, czy nabyte na szkoleniu kompetencje wykorzysta Pani/pan w życiu zawodowym przyporządkowano następujące oceny: • 32 osoby – 10 pkt • 13 osób – 9 pkt • 5 osób – 8 pkt • 3 osoby – 7 pkt • 1 osoba – 3 pkt Szkoła pilotażowa: Zarówno przed rozpoczęciem jak i po zakończeniu realizacji Szkoły pilotażowej przeprowadzone zostały badania – wyniki badań zawarte zostały w raportach: wstępnym i końcowym. Pierwsze badanie miało na celu sprawdzenie jak wygląda przygotowanie nauczycieli, którzy zgłosili się czy też zostali wyznaczeni do udziału w projekcie. Przeprowadzono ankietę, która pokazała stopień motywacji uczestników do podjęcia działania projektowego. Duża grupa była zmotywowana albo zewnętrznie albo wewnętrznie do udziału, była też grupa która chętnie bierze udział w doskonaleniu zawodowym, była też mała grupa osób zdemotywowanych, które zadeklarowały, że w tym projekcie wzięły udział dlatego, że zostały wyznaczone przez dyrektorów czy też osoby, które organizowały działanie na terenie szkoły. Po zakończeniu kursu 79% nauczycieli uznało, że projekt dobrze przygotował ich do nauczania uczniów z doświadczeniem migracji. 89% nauczycieli oceniło, że projekt wymagał od nich dużego zaangażowania. Mimo to dobrze go ocenili i 61% badanych nadal planuje uczestniczyć w innych szkoleniach. 54% nauczycieli uznało, że projekt przyniósł im satysfakcję zawodową. Ponadto 82% nauczycieli stwierdziło, że projekt wpłynie
--	---

	pozytywnie na osiągnięcia szkolne uczennic i uczniów z doświadczeniem migracji. Na marginesie należy wskazać, że zgodnie z relacją uczestniczek grup dyskusyjnych projekt spowodował, że nauczyciele spojrzeli na dzieci romskie jak na dzieci dwujęzyczne, co pokazało, że projekt ten przyniósł więcej korzyści w obszarze polityki językowej i społecznej szkoły.
--	---